

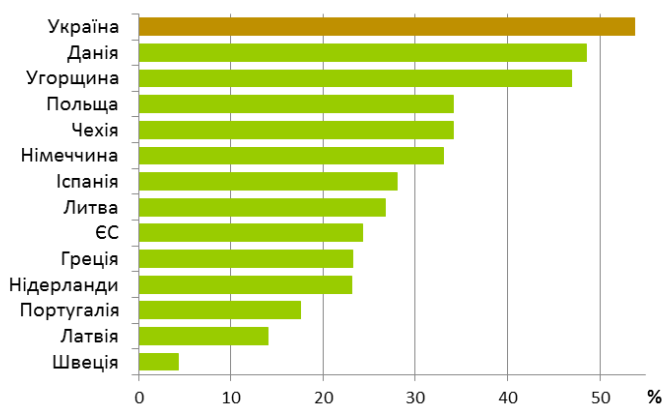
Ресурсно-аналітичний центр
"СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ"

СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ

ІНДИКАТОРИ
ЗЕЛЕНОГО
ЗРОСТАННЯ

Розораність земель в Україні — найвища в Європі.

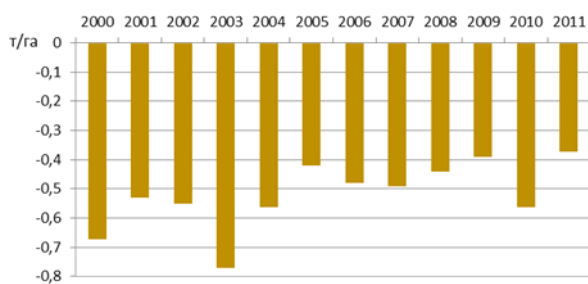
Розораність земель, Україна і ЄС, 2012

Джерело: Держземагенство, Eurostat

В Україні відбувається **інтенсивна деградація ґрунтів**, що характеризується **негативним балансом** поживних речовин та постійною **втратою** гумусу.

Баланс втрати гумусу

Джерело: Мінприроди України.

Землеробство в Україні — **екологічно незбалансоване**, наслідками якого є: **ерозія, деградація, надмірне антропогенне навантаження та хімізація території, забруднення підземних вод та водоймищ.**

ЦЕ РЕЗЮМЕ ВИКОНАНЕ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ МОНІТОРИНГУ ЗА ІНДИКАТОРАМИ ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ (ОЕСР).

Див. повний звіт "НА ШЛЯХУ ДО ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ: МОНІТОРИНГ ПРОГРЕСУ В УКРАЇНІ" (2014) НА WWW.RAC.ORG.UA

© Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля", 2015.

Аналіз динаміки зміни структури земельного фонду за період 1994 – 2013 р.р. показує, що у процентному відношенні суттєвих змін не відбулося: частка сільськогосподарських земель загалом зросла на 1,9 %, хоча у різні роки (2010-2013 по відношенню до 1994 і 2005) досягала 2,4-2,5 %; лісів та лісовкритих площ – на 2,7 %; забудованих земель – на 5,8 %.

Частка забудованих земель України станом на 2013 р. порівняно з 1994 р. збільшилась на 5,8 %. Території, що зайняті під землі промислового використання, шахти та кар'єри є відносно невеликими. Однак небезпека впливу на стан довкілля криється у тому, що площі цих земель зосереджені на відносно обмежених територіях, а специфіка діяльності промислових підприємств, шахт і кар'єрів негативно впливає на стан забруднення повітря, ґрунтових та підземних вод, відкритих водойм, фауну і флору призводить до неконтрольованого підтоплення та осушення прилеглих територій, несе загрозу здоров'ю і життю людей, що проживають у цих районах.

Орні землі в Україні займали станом на 2012 р. 53,8 % площі суходолу. Стратегія державної екологічної політики України на період до 2020 року ставить завдання до 2010 року зменшити площі орних земель в середньому на 5-10% шляхом виведення з цієї категорії схилів крутизною більше як 3%, земель водоохоронних зон, консервації деградованих, малопродуктивних та техногенно-забруднених сільськогосподарських угідь з подальшим їх залісненням у лісовій та лісостеповій зонах та залуженням у степовій зоні.

До початку 90-х років спостерігаємо позитивну динаміку надходження-винесення поживних речовин. Наступний період (початок 90-х років – до 2010 р.) характеризується різко вираженою негативною динамікою співвідношення. За проаналізований період спостерігаємо втрати гумусу у різні роки складала від 0,77 т/га (2003 р.) до 0,37 т/га (2011 р.). До певної міри коливання втрат гумусу корелюються з обсягами надходження поживних речовин і відношенням надходження-винесення.

ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ТА ҐРУНТОВИХ РЕСУРСІВ НЕ Є ОПТИМІСТИЧНИМИ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ. ТАКІ ПИТАННЯ ЯК ВРАХУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ВИМОГ У ПРОЦЕСІ ВІДВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК І ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, МОНІТОРИНГ ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ ПОСТІЙНО МАЮТЬ БУТИ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ УРЯДУ.

Зелене зростання – це стимулювання економічного зростання і розвитку з одночасним забезпеченням збереження природних активів і безперебійного надання ними ресурсів та екосистемних послуг, від яких залежить наш добробут (ОЕСР). Концепція зеленого зростання робить наголос на економічному розвитку, тому є актуальною для України сьогодні.

Природні ресурси є основою економічного розвитку та добробуту людини. Їх запаси формують природний капітал і забезпечують сировиною, енергоносіями, водою, повітрям, землею і ґрунтами, а також сприяють наданню екологічних та соціальних послуг, що є необхідними для розвитку промислового, людського та соціального капіталу.

Земельні і ґрунтові ресурси є важливим компонентом природного середовища і природною ресурсною базою економіки. Те, яким чином використовується земля і здійснюється управління нею, впливає на земельне покриття та якість ґрунту в контексті вмісту поживних речовин, впливає на якість води і повітря, на ризики ерозії і відіграє важливу роль у захисті від паводків. Головна проблема полягає у необхідності забезпечення сталого управління земельними та ґрунтовими ресурсами, а також збереженні важливих екосистемних функцій землі.

Головними індикаторами у сфері земельних та ґрунтових ресурсів є використання земельних ресурсів (зміни у структурі земельного фонду та динаміка земельного фонду, включаючи розораність) і стан ґрунтів (баланс поживних речовин та баланс втрати гумусу).
